

ISO 14000

มาตรฐานการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม

มาตรฐาน ISO 14000 คือมาตรฐานสากลว่าด้วยการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศที่กำหนดโดยองค์การมาตรฐานระหว่างประเทศ (The International Organization for Standardization) เพื่อเป็นมาตรฐานสากลในการกำหนดคุณภาพสิ่งแวดล้อมในการผลิตและมาตรฐานผลิตภัณฑ์ โดยมาตรฐาน ISO 14000 ครอบคลุมถึงการฝึกอบรมพนักงาน ในด้านการจัดการ ด้านความรับผิดชอบต่อระบบต่าง ๆ ที่ต้องดำเนินการด้านสิ่งแวดล้อมในองค์กรด้วย

สาระสำคัญของมาตรฐาน ISO 14000

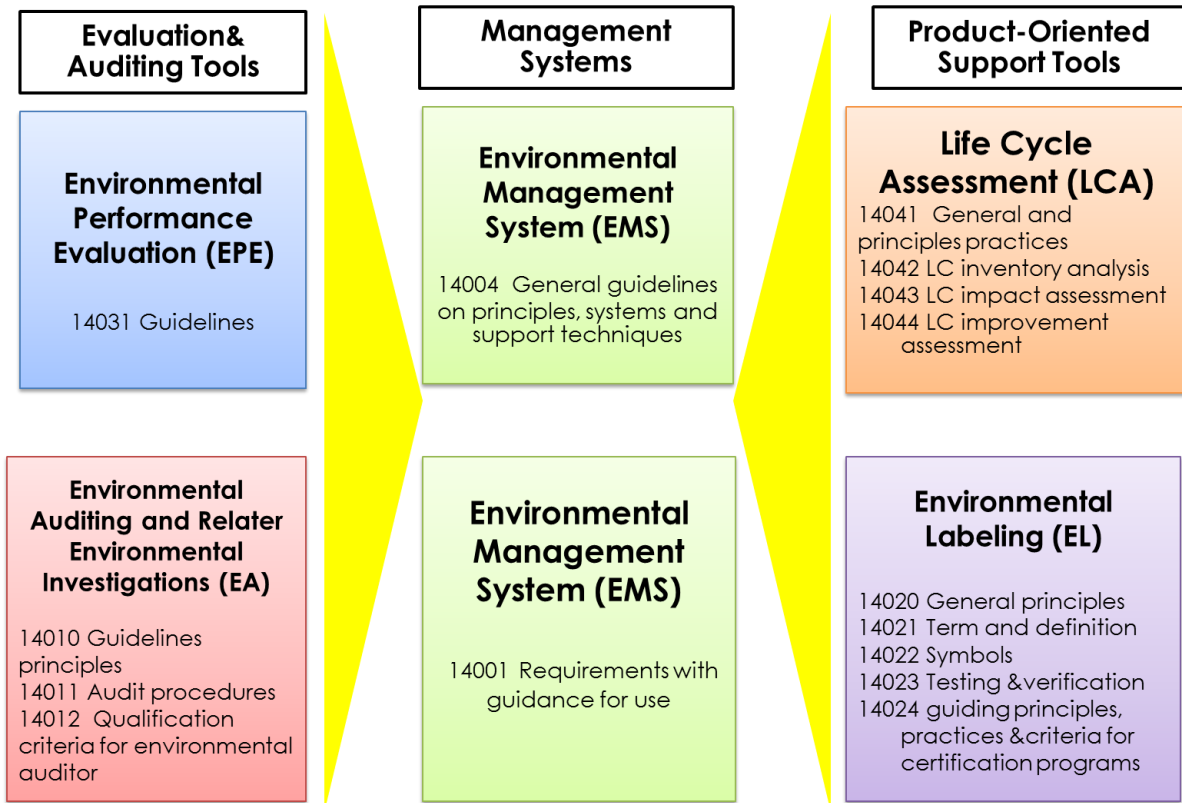
ISO 14000 family of standards, guides and technical reports

ISO 14000 เป็นชุดของมาตรฐานที่ประกอบไปด้วยหลายมาตรฐาน เริ่มต้นตั้งแต่หมายเลข 14001 จนถึง 14100 โดยแต่ละเล่มเป็นเรื่องของมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น ได้แก่

ISO 14001:2015	Environmental management systems -- Requirements with guidance for use
ISO 14004:2004	Environmental management systems -- General guidelines on principles, systems and support techniques
ISO 14005: 2010	Environmental management systems -- Guidelines for a staged implementation of an environmental management system, including the use of environmental performance evaluation
ISO 14015:2001	Environmental management -- Environmental assessment of sites and organizations (EASO)
ISO 14020:2000	Environmental labels and declarations -- General principles
ISO 14025:2006	Environmental labels and declarations -- Type III environmental declarations -- Principles and procedures
ISO 14031:2013	Environmental management -- Environmental performance evaluation -- Guidelines
ISO/TR 14032:1999	Environmental management -- Examples of environmental performance evaluation (EPE)
ISO 14040:2006	Environmental management -- Life cycle assessment -- Principles and framework
ISO 14044:2006	Environmental management -- Life cycle assessment -- Requirements and guidelines
ISO/TR 14047:2003	Environmental management -- Life cycle impact assessment -- Examples of application of ISO 14042
ISO/TR 14049:2000	Environmental management -- Life cycle assessment -- Examples of application of ISO 14041 to goal and scope definition and inventory analysis

ISO 14050:2009	Environmental management -- Vocabulary
ISO/TR 14062:2002	Environmental management -- Integrating environmental aspects into product design and development
ISO 14063:2006	Environmental management -- Environmental communication -- Guidelines and examples

การแบ่งโครงสร้างของมาตรฐาน

ภาพที่ 1 การแบ่งโครงสร้างของ ISO 14000

ที่มา: excellent center for eco product (nd)

มาตรฐาน ISO 14000 จะครอบคลุมถึงการฝึกอบรมพนักงาน การจัดการด้านความรับผิดชอบต่อ และระบบต่างๆที่ต้องทำงาน มาตรฐาน ISO 14000 ประกอบด้วย

ภาพที่ 2 อนุกรมมาตรฐานของ ISO 14000

ที่มา: Natanee Vorayos (nd)

สาระสำคัญของมาตรฐาน ISO 14000 หรือ Environmental Management Systems (EMS)

1. การกำหนดนโยบายทางด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Policy) กล่าวถึงการวางนโยบายเกี่ยวกับด้านสิ่งแวดล้อมโดยผู้บริหารระดับสูงขององค์กร เพื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม ผลิตภัณฑ์ หรือบริการขององค์กรนั้นๆ ซึ่งคำนึงถึงตามกฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และเป้าหมายในการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เป็นผลสำเร็จ เพื่อประโยชน์ทางการค้าและอื่นๆ

2. การวางแผน (Planning) ซึ่งแบ่งได้เป็น 4 ข้อคือ

2.1 ทางด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental Aspects) คำนึงถึงผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งที่ควบคุมได้และควบคุมไม่ได้ ต้องมีการปรับเปลี่ยนให้ถูกต้องอยู่เสมอ

2.2 ทางด้านกฎหมาย (Legal and Other Requirements) โดยทำตามขั้นตอนในกฎหมายให้ถูกต้อง

2.3 การวางวัตถุประสงค์และเป้าหมาย (Objectives and Targets) ซึ่งกำหนดให้สอดคล้องกับนโยบายและข้อบังคับตามกฎหมายต่างๆ

2.4 การสร้างโปรแกรมเพื่อจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental Management Programs) เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดขึ้นตามระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งเมื่อมีกิจกรรม ผลิตภัณฑ์ หรือบริการใหม่ก็สามารถปรับปรุงโปรแกรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้เกิดขึ้น

3. การเริ่มปฏิบัติและดำเนินการ (Implementation and Operation) แบ่งเป็น 7 ข้อ คือ

3.1 โครงสร้างและความรับผิดชอบ (Structure and Responsibility) โดยจัดแบ่งองค์กรและแต่งตั้งผู้ที่มีความรับผิดชอบในการจัดการสิ่งแวดล้อม

3.2 การฝึกอบรม ให้ความรู้ และเพิ่มประสิทธิภาพ (Training, Awareness and Competence) สำหรับเจ้าหน้าที่พนักงานและลูกจ้างทุกระดับเกี่ยวกับนโยบาย ผลงาน ผลกระทบ หน้าที่ และวิธีการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ได้วางไว้

3.3 การสื่อสารข้อมูล (Communication) โดยจัดทำขั้นตอนในการรับส่ง และโต้ตอบข้อมูลข่าวสารทั้งภายในและนอกองค์กร รวมทั้งสาธารณชนที่อาจได้รับผลกระทบ

3.4 เอกสารการจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental Management Systems Documentation)

3.5 การควบคุมเอกสาร (Document Control) โดยจัดวิธีค้นหา ทบทวนและปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัย และพร้อมที่จะนำไปใช้รวมทั้งมีผู้รับผิดชอบโดยตรง

3.6 การควบคุมการดำเนินการ (Operation Control) โดยกำหนดวิธีที่จะควบคุมการดำเนินการที่อาจมีผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อมที่ขัดกับนโยบาย วัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายขององค์กร

3.7 การเตรียมการในกรณีฉุกเฉินและวิธีตอบสนอง (Emergency Preparedness and Response) เพื่อป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ผลประโยชน์ที่จะได้รับ

ISO14000 จะเป็นมาตรฐานสมัครใจ แต่ประเทศผู้นำเข้า โดยเฉพาะประเทศพัฒนาแล้วจะนำการรับรอง ISO 14000 เป็นเงื่อนไขการนำเข้าสินค้า ทำให้ในทางปฏิบัติคล้ายกับเป็นมาตรการบังคับ ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมและผู้ส่งออกที่มีระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ได้มาตรฐาน ISO14000 ก็จะสามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ดีขึ้น

ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการได้รับใบรับรอง ISO 14000 โดยตรง คือ การลดการใช้ทรัพยากรด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นวัสดุ พลังงาน ลดค่าใช้จ่ายในการจัดการผลิต รวมทั้งลดความเสี่ยงที่เกิดต่อชุมชนรอบๆ ด้วย ส่วนผลประโยชน์ทางอ้อมคือ องค์กรได้รับการเป็นที่ยอมรับจากสังคมว่าไม่ใช่ผู้ทำลายสิ่งแวดล้อม ซึ่งก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชน ลูกค้า และพนักงาน นอกจากนี้องค์กรนั้นยังได้รับชื่อเสียง ได้รับยกย่องว่าเป็นผู้อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ช่วยเพิ่มโอกาสทางธุรกิจอีกด้วยและทำให้เกิดการดำเนินธุรกิจแบบยั่งยืน

<http://www.uttvc.ac.th/uttvc/wbi2553/iso140001.html>

<http://www.iso.org/iso/home/standards/management-standards/iso14000.htm>

http://www.technologymedia.co.th/knowledge/measure_ISO14000.asp

<http://www.iso14000-iso14001-environmental-management.com/>

HANDBOOK ON SELECTED MANAGEMENT SYSTEMS ACCORDING TO THE INTERNATIONAL STANDARDS (MANAGEMENT SYSTEMS FROM THE SERIES OF STANDARDS ISO 9000, ISO 14000 AND HACCP SYSTEM)

<http://www.thailandindustry.com/guru/view.php?id=16863&section=9>